НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

«15» червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність	015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництва, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)
освітня програма	Професійна освіта («Аграрне виробництва, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)
факультет	Гуманітарно-педагогічний
розробники:	Дєліні М.М., професор кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, д.е.н., професор Кендус Д.І., асистент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2026 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____Інна САВИЦЬКА
«____»_____ 2026р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту
Протокол № 14 від «27 » травня 2026 р.

Завідувач кафедри _____ Тетяна ВЛАСЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
_____Оксана ВАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН «АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Галузь знань	01 «Освіта / Педагогіка»
спеціальність	015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)
освітня програма	Професійна освіта («Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)
факультет	Гуманітарно-педагогічний
розробники:	Дєліні М.М., професор кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, д.е.н., професор Кендус Д.І., асистент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2026

1. Опис навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент»

(до 1000 друкованих знаків)

Навчальна дисципліна має економіко-управлінське спрямування й присвячена вивченню принципів, методів і практичних підходів до ефективного управління підприємствами агропромислового комплексу. Основна увага зосереджена на формуванні системи знань щодо функціонування аграрного менеджменту, аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища, прийняття управлінських рішень, стратегічного планування та організації діяльності аграрних підприємств.

Курс охоплює питання управління витратами, капіталом, інвестиційною та інноваційною діяльністю, розвитком франчайзингу, маркетинговою діяльністю, а також керівництвом, лідерством і управлінням змінами в аграрній сфері.

Дисципліна забезпечує формування професійних компетентностей, необхідних для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері сільськогосподарського виробництва, і є важливою складовою підготовки фахівців з економіки, менеджменту та підприємництва.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	*Бакалавр*
Спеціальність	*015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)*
Освітня програма	*015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)»*
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів ECTS	6
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	–
Форма контролю	*екзамен*
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки	3
Семестр	6
Лекційні заняття	45 год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.
Лабораторні заняття	–
Самостійна робота	90 год.
Індивідуальні завдання	–
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	6

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Аграрний менеджмент»: формування сучасного управлінського мислення, здобуття системних знань і практичних навичок у сфері управління агропромисловими підприємствами; оволодіння методами аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття ефективних управлінських рішень, організації виробничих процесів і забезпечення результативності функціонування суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки та сталого розвитку.

Набуття компетентностей:

інтегральні компетентності (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, планувати, організовувати, контролювати, координувати роботу та вмотивовувати членів колектив.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 7. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації.

СК 8. Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань в галузях, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями

СК12. Здатність виконувати розрахунки технологічних процесів в галузі;

СК 13. Здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.

СК14. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) в галузях, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

програмні результати навчання (ПРН)

ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях сфер, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати.

ПРН 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.

ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль № 1. Теоретичні основи аграрного менеджменту. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві.									
Тема 1. Теоретичні основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту	1	10	3	3	6				
Тема 2. Особливості функціонування аграрного менеджменту	2	10	3	3	6				
Тема 3. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організацій в агропромисловом у виробництві	3	10	3	3	6				
Тема 4. Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловом у виробництві	4	10	3	3	6				
Тема 5. Планування діяльності сільськогосподарських підприємств	5	10	3	3	6				
Тема 6. Сучасні підходи до організації діяльності підприємств сфери АПК	6	10	3	3	6				
Тема 7. Управління маркетингом аграрного підприємства	7	10	3	3	6				
Разом за змістовим модулем 1	**84**		**21**	**21**	**42**				
Змістовий модуль № 2. Практичні підходи до управління сільськогосподарськими підприємствами. Соціально-психологічні аспекти управління підприємств АПК України									
Тема 8. Управління витратами в аграрному менеджменті.	8	10	3	3	6				
Тема 9. Організація управління капіталом аграрного підприємства	9	10	3	3	6				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Тема 10. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю сільськогосподарського підприємства	10	10	3	3	6				
Тема 11. Управління франчайзингом в аграрній сфері	11	10	3	3	6				
Тема 12. Керівництво і лідерство в управлінні сільськогосподарськими підприємствами	12	10	3	3	6				
Тема 13. Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України	13	10	3	3	6				
Тема 14. Управління сталим розвитком в агропромисловом у виробництві.	14	10	3	3	6				
Тема 15. Соціальна відповідальність сільськогосподарських підприємств як об'єкт менеджменту	15	10	3	3	6				
Разом за змістовим модулем 2	**96**		**24**	**24**	**48**				
Усього годин	**180**		**45**	**45**	**90**				

3. Теми лекцій

№ з/п	**Назва теми**	**Кількість годин**
	Змістовий модуль № 1. **Теоретичні основи аграрного менеджменту. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві.**	
1	**Тема 1.** Теоретично основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту	3
2	**Тема 2.** Особливості функціонування аграрного менеджменту	3
3	**Тема 3.** Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організацій в агропромисловому виробництві	3
4	**Тема 4.** Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві	3
5	**Тема 5.** Планування діяльності сільськогосподарських підприємств	3
6	**Тема 6.** Сучасні підходи до організації діяльності підприємств сфери АПК	3
7	**Тема 7.** Управління маркетингом аграрного підприємства	3
Разом за модулем 1		21

	Змістовий модуль 2. **Практичні підходи до управління сільськогосподарськими підриємствами. Соціальнопсихологічні аспекти управління**	
8	**Тема 8**. Управління витратами в аграрному менеджменті	3
9	**Тема 9.** Організація управління капіталом аграрного підприємства.	3
10	**Тема 10.** Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю сільськогосподарського підприємства	3
11	**Тема 11.** Управління франчайзингом в аграрній сфері	3
12	**Тема 12.** Керівництво і лідерство в управлінні сільськогосподарськими підприємствами	3
13	**Тема 13.** Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України	3
14	**Тема 14.** Управління сталим розвитком в агропромисловому виробництві	3
15	**Тема 15.** Соціальна відповідальність сільськогосподарських підприємств як об'єкт менеджменту	3
Разом за модулем 2		24
Разом	Усього годин	45

4. Теми практичних занять

№ з/п	**Назва теми**	**Кількість годин**
	Змістовий модуль № 1. **Теоретичні основи аграрного менеджменту. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві**.	
1	**Тема 1.** Теоретично основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту. Сутність та зміст менеджменту. Історія виникнення науки менеджмент. Основні школи наукового управління. Сучасні концепції розвитку науки менеджмент. Поняття аграрний менеджмент. Об'єкт та предмет дисципліни. Цілі та завдання аграрного менеджменту. Менеджер і його функції. Сутність і зміст поняття «бізнес і підприємництво», «підприємницька структура».	3
2	**Тема 2.** Особливості функціонування аграрного менеджменту Необхідність та актуальність впровадження науки менеджменту практику господарювання підприємств АПК. Особливості управління підприємствами агропромислового комплексу. Роль аграрного менеджменту в управлінні макроекономічними процесами в агропромисловому виробництві. Аграрний менеджмент у вирішенні збалансованого розвитку регіональних АПК. Нормативно-правове забезпечення функціонування агропромислового виробництва.	3
3	**Тема 3.** Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організацій в агропромисловому виробництві Форми власності та організації бізнесу в агропромисловому виробництві. Організації та сутність управління ними. Характеристика внутрішнього середовища організації. Зовнішнє оточення в аграрному бізнесі та його характеристика. Форми власності та підприємництва, характерні для ринкової економіки. Характеристика індивідуальної та пайової форм власності. Акціонерна (корпоративна) форма власності.	3

4	**Тема 4.** Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві Зміст і стадії процесу прийняття управлінських рішень. Види управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень в агропромисловому виробництві. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень. Механізми прийняття управлінських рішень в АПК України. Сутність моделювання. Необхідність здійснення моделювання в агропромисловому виробництві. Різновиди моделей. Теорія ігор. Модель теорії черг. Модель управління запасами. Інші моделі управління в АПК.	3
5	**Тема 5.** Планування діяльності сільськогосподарських підприємств Сутність та зміст функції планування. Перспективне планування. Види перспективного планування. Бізнесове планування. Бюджети у реалізації стратегічних планів. Перспективи розвитку стратегічного планування підприємств АПК України	3
6	**Тема 6.** Сучасні підходи до організації діяльності підприємств сфери АПК Організація діяльності підприємств АПК України. Ієрархічні структури на підприємствах АПК. Підходи до організації проєктної діяльності. Waterfall. Agile. Scrum. Kanban. Напрями їх використання в аграрному менеджменті.	3
7	**Тема 7.** Управління маркетингом аграрного підприємства Маркетинг аграрного підприємства. Комплекс маркетингу. Формування програми маркетингу на сільськогосподарському підприємстві. Комплекс маркетингу. Засоби комунікації. Розробка маркетингової кампанії аграрного підприємства.	3
Разом за модулем 1		21
	Змістовий модуль 2. Практичні підходи до управління сільськогосподарськими підриємствами. Соціальнопсихологічні аспекти управління	
8	**Тема 8**. Управління витратами в аграрному менеджменті Собівартість продукції. Різні підходи до класифікації витрат аграрного підприємства. Елементи витрат. Управління витрат. Матеріальні витрати. Витрати на оплату праці. Амортизація. Статті витрат: насіння і посадковий матеріал, добрива, засоби захисту рослин і тварин, корми. Валові витрати. Основні витрати, накладні витрати. Прямі та непрямі витрати. Витрати поточні, по незавершеному виробництву, майбутніх періодів і майбутні витрати.	3
9	**Тема 9.** Організація управління капіталом аграрного підприємства. Сутність, структура та джерела капіталу аграрного підприємства. Капітал підприємства. Особливості формування капіталу аграрних підприємств. Система фінансового менеджменту аграрних підприємств. Джерела формування фінансових ресурсів аграрного підприємства. Оптимізація структури капіталу аграрного підприємства. Оподаткування аграрних підприємств.	3
10	**Тема 10.** Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю сільськогосподарського підприємства Інвестиції, інновації. Інвестиційна діяльність, інвестиційна стратегія в сільському господарстві. Капітальні інвестиції. Напрями інвестування. Специфічні фактори впливу на інвестиційну діяльність. Специфічні фактори інвестиційної діяльності. Особливості інвестиційної діяльності. Напрями інвестування. Реальні інвестиції, фінансові інвестиції, інтелектуальні інвестиції. Іноземні інвестиції. Іноземні інвестори. Капітальні вкладення. Інноваційний розвиток господарської діяльності суб’єктів усіх сфер АПК.	3

11	**Тема 11.** Управління франчайзингом в аграрній сфері Франшиза. Франчайзер і франчайзи. Умови франшизи. Історія виникнення франшизи. Основні принципи франшизи. Права та обов'язки сторін. Види франшиз. Продуктова франшиза. Процесна франшиза. Менеджерська франшиза. Бізнес під ключ. Бренд. Переваги та недоліки франшиз. Укладання договору франшизи. Вступний внесок і роялті. Критерії відбору франшизи. Приклади успішних франшиз в аграрному секторі в Україні та світі.	3
12	**Тема 12.** Керівництво і лідерство в управлінні сільськогосподарськими підприємствами Сутність управління групами. Формальна організація та її характеристика. Неформальна організація та її характеристика. Неформальні лідери. Особливості управління неформальними організаціями в АПК України. Поняття та загальна характеристика керівництва. Форми влади. Основні теорії лідерства. Теорія характерних рис. Теорія особистої поведінки. Стилі керівництва та їх застосування в агропромисловому виробництві. Лідерство в управління підприємством. Особливості стилів лідерства сільськогосподарських підприємств.	3
13	**Тема 13.** Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України Природа та сутність конфліктів. Види конфліктів. Специфіка управління конфліктами та застосування управлінських методів в агропромисловому виробництві. Роль керівника в управлінні конфліктами. Способи управління конфліктами. Природа та сутність стресів. Застосування системи управління стресами в АПК України. Особливості управління змінами. Модель процесу успішного управління організаційними змінами.	3
14	**Тема 14.** Управління сталим розвитком в агропромисловому виробництві Сталий розвиток. Цілі сталого розвитку. Відновлювані джерела енергії, рециклінг, сталість виробництва та споживання, збереження біорізноманіття, соціальна справедливість. Екополітика. Паризька кліматична угода. Природоорієнтовані рішення. Агроприродоорієнтовані рішення. Ресурсозберігаюче землеробство.	3
15	**Тема 15.** Соціальна відповідальність сільськогосподарських підприємств як об'єкт менеджменту Соціальна відповідальність підприємств (СВБ). Напрями прояву СВБ. Світові моделі СВБ. Еколейбл. Green Deal. Індекс прозорості. Приклади ініціатив СВБ сільськогосподарських підприємств. Дотримання технологічних вимог виробництв. Програми з покращення екології в місці свого перебування. Соціальні програми. Благодійний маркетинг. Соціально-відповідальне інвестування. Програми розвитку громад. Соціально-відповідальна діяльність сільськогосподарських підприємств в умовах війни.	3
Разом за модулем 2		24
Разом	Усього годин	45

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль № 1. Теоретичні основи аграрного менеджменту. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві.		
1	**Самостійна робота 1.** Створюємо бізнес з нуля – план власного підприємства	42
Разом за модулем 1		42
	Змістовий модуль 2. Практичні підходи до управління сільськогосподарськими підриємствами. Соціальнопсихологічні аспекти управління	
8	**Самостійна робота 2.** Аналіз ризиків та план управління ними у власному аграрному підприємстві	48
Разом за модулем 2		48
Разом	Усього годин	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

– екзамен;
– усне або письмове опитування;
– модульне тестування;
– командні проєкти;
– реферати, есе;
– захист практичних робіт;
– презентації та виступи на наукових заходах.

7. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити):*

– словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
– практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
– наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
– робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
– відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
– самостійна робота (виконання завдань);
– індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. **Розподіл балів за видами навчальної діяльності**

Вид навчальної діяльності	**Результати навчання**	**Оцінювання**
1	**2**	**3**
Змістовний модуль 1 **Теоретичні основи аграрного менеджменту. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві**.		
Лекція 1. Теоретичні основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту	ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 1. Теоретичні основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту		8
Лекція 2. Особливості функціонування аграрного менеджменту	ПРН 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. . ПРН 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.	–
Практична робота 2. Особливості функціонування аграрного менеджменту		8
Лекція 3. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організацій в агропромисловому виробництві	ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях сфер, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями. ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 3. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організацій в агропромисловому виробництві		8
Лекція 4. Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві	ПРП 7. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати. ПРН 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.	–
Практична робота 4. Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві		9
1	**2**	**3**

Лекція 5. Планування діяльності сільськогосподарських підприємств	ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях сфер, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями. ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 5 Планування діяльності сільськогосподарських підприємств		9
Лекція 6 Сучасні підходи до організації діяльності підприємств сфери АПК	ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПРН 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності. ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.	–
Практична робота 6. Сучасні підходи до організації діяльності підприємств сфери АПК		9
Лекція 7. Управління маркетингом аграрного підприємства	ПРН 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 7. Управління маркетингом аграрного підприємства		9
Самостійна робота 1		10
Модульна контрольна робота 1		**30**
Всього за модулем 1		**100**
Змістовний модуль 2 Практичні підходи до управління сільськогосподарськими підриємствами. Соціальнопсихологічні аспекти управління		
Лекція 8. Управління витратами в аграрному менеджменті	ПРН 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності. ПРН 18. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі, пов'язані з вибором матеріалів, виконанням необхідних розрахунків, конструюванням, проектуванням технічних об'єктів у предметній галузі, що пов'язана з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 8. Управління витратами в аграрному менеджменті		7
Лекція 9. Організація управління капіталом аграрного підприємства	ПРН 16. Знати основи і розуміти принципи функціонування технологічного обладнання та устаткування галузей, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
1	**2**	**3**

Практична робота 9. Організація управління капіталом аграрного підприємства	ПРН19. Уміти обирати і застосовувати необхідне устаткування, інструменти та методи для вирішення типових складних завдань у галузі, що пов'язана з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	8
Лекція 10. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю сільськогосподарського підприємства	ПРН 10. Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою. ПРН 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 10. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю сільськогосподарського підприємства		8
Лекція 11. Управління франчайзингом в аграрній сфері	ПРН 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 11. Управління франчайзингом в аграрній сфері		8
Лекція 12. Керівництво і лідерство в управлінні сільськогосподарськими підприємствами	ПРН 10. Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями. ПРН 16. Знати основи і розуміти принципи функціонування технологічного обладнання та устаткування галузей, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
Практична робота 12. Керівництво і лідерство в управлінні сільськогосподарськими підприємствами		8
Лекція 13. Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України	ПРН 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.	–
1	**2**	**3**

Практична робота 13. Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України		7
Лекція 14. Управління сталим розвитком в агропромисловому виробництві	ПРН 10. Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою. ПРН 16. Знати основи і розуміти принципи функціонування технологічного обладнання та устаткування галузей, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями. ПРН 19. Уміти обирати і застосовувати необхідне устаткування, інструменти та методи для вирішення типових складних завдань у галузі, що пов'язана з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями	–
Практична робота 14. Управління сталим розвитком в агропромисловому виробництві		7
Лекція 15. Соціальна відповідальність сільськогосподарських підприємств як об'єкт менеджменту	ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання. ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями. ПРН 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.	–
Практична робота 15. Соціальна відповідальність сільськогосподарських підприємств як об'єкт менеджменту		7
Самостійна робота 2		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2) / 2 × 0,7 ≤ 70	
Екзамен		30
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

	Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсові роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсові роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Аграрний менеджмент» (робоча програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).
2. Електронний навчальний курс «Аграрного менеджменту»: https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4612

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Андрощук І.О. *Організація агробізнесу. Менеджмент агровиробництва: методичні рекомендації*. Кропивницький: ЦНТУ, 2024. 124 с.
2. Бобловський О.Ю. *Менеджмент в аграрній сфері*. Київ: КНТЕУ, 2021. 328 с.
3. Кошеленко К. *Менеджмент у часи війни. Лідерство, ефективність та життєстійкість*. Харків: Helion, 2024. 306 с.
4. Мазур К.В., Кубай О.Г. Менеджмент аграрного підприємства: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2020. 284 с.
5. Стамат В.М., Полторак А.С. *Основи менеджменту* (конспект лекцій). Миколаїв: МНАУ, 2022. 162 с.
6. Рябоволик Т.Ф., Андрощук І.О. et al. *Менеджмент. Маркетинг. Підприємництво: навч. посібник*. Кропивницький: ЦНТУ, 2024. 208 с.
7. Кубай О.Г. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств в регіоні. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal). 2020. No 4 (56). S. 21– 28.
8. Кропивко М.Ф., Кісіль М.І. Теоретичні засади і методичні підходи до формування стратегії управління ефективністю інвестицій фермерського господарства. Економіка АПК. №1, 2021. С. 6. DOI: https://doi.org/10.32317/2221-1055.202101006
9. Sergeyeva N. V., Stolarchuk N. M., Danylenko V. V., Zhang Hong. Improvement of methodological approaches to accounting for sources of financing of capital investments with reference of Ukraine. International journal of scientific & technology research. 2020. № (9)2. P. 5316-5320. Scopus: http://www.ijstr.org/paper-references.php?ref=IJSTR-0220-30404. 18. Nesterova K., Marchenko V, Lazebnyk I. and others. Identification and assessment of external risks of the enterprise's foreign economic activity. International Journal of Scientific and Technology Research. 2020. Vol. 9 (2). P. 4672–4675.
10. Nivievskyi O., Martyshev P., Kvasha S. *Agricultural Policy in Ukraine* (2023) – стаття з аналізом аграрної політики України, ринок, держрегулювання, підтримка.